

Občanský průkaz

Přestože každý občan České republiky starší 15 let je držitelem občanského průkazu, jen málokterý přesně ví, co to vlastně ta zalaminovaná průkazka je a jaké povinnosti jsou s jejím držením spojeny. Problematika týkající se občanských průkazů je v našem právním řádu upravena samostatným zákonem č. [328/1999](#) Sb., o občanských průkazech.

Přestože každý občan České republiky starší 15 let je držitelem občanského průkazu, jen málokterý přesně ví, co to vlastně ta zalaminovaná průkazka je a jaké povinnosti jsou s jejím držením spojeny. Problematika týkající se občanských průkazů je v našem právním řádu upravena samostatným zákonem č. [328/1999](#) Sb., o občanských průkazech.

Občanský průkaz je veřejná listina, kterou je povinen mít každý občan, který dosáhl věku 15 let a má trvalý pobyt na území České republiky. Povinnost mít občanský průkaz se vztahuje i na osoby, kterým byla rozhodnutím soudu omezena způsobilost k právním úkonům. I občan, který byl rozhodnutím soudu zcela zbaven způsobilosti k právním úkonům, může být držitelem občanského průkazu a to v případě, že o jeho vydání požádá soudem ustanovený opatrovník. Občanským průkazem se osvědčují údaje, které jsou v něm zapsány, tedy jméno, příjmení, rodné číslo, podoba a státní občanství České republiky a další skutečnosti v občanském průkazu zapsané.

Je nutno upozornit, že zákon o občanských průkazech zakazuje, aby byl občanský průkaz ponecháván a přijímán jako zástava či odebírán při vstupu do objektů nebo na pozemky. Toto se však neustále děje a mnoho institucí tento zákaz nerespektuje.

Zákon stanoví, které údaje se povinně zapisují do občanského průkazu. Okruh těchto povinných údajů se oproti minulosti, kdy občanské průkazy měly podobu jakýchsi "knížeček", značně zúžil. Mezi povinné údaje patří samozřejmě jméno a příjmení, rodné příjmení, datum, místo a okres narození, rodné číslo, pohlaví, státní občanství, rodinný stav a trvalý pobyt občana, doba platnosti občanského průkazu, datum jeho vydání a úřad, který jej vydal. Na žádost občana lze do občanského průkazu zapsat i jiné údaje jako tituly a vědecké hodnosti (v případě více titulů či více vědeckých hodností se zapisuje však jen jeden titul či vědecká hodnost dle výběru občana), jméno, příjmení a rodné číslo manžela a jméno, příjmení a rodné číslo dítěte do 15 let.

Do nedávna mělo oprávnění k vydání občanského průkazu okresní ředitelství Policie České republiky, v jehož obvodě byl občan hlášen k trvalému pobytu, tato agenda však přešla na okresní úřady a ve městech Brno, Ostrava a Plzeň na magistráty těchto měst, ve městě Praze na Magistrát hlavního města Prahy, v jehož obvodu je občan hlášen k trvalému pobytu. Občan, který žádá o vydání občanského průkazu je povinen předložit vyplněnou žádost o vydání občanského průkazu a doklady potřebné pro jeho vydání. Žádost s doklady může občan osobně předložit u kteréhokoli okresního úřadu nebo obecního, městského nebo místního úřadu pověřeného vedením matrik, u úřadu městského obvodu či úřadu městské části, který zkontroluje správnost vyplnění žádosti, vrátí doklady občanovi a není-li sám příslušný k vydání občanského průkazu, žádost postoupí příslušnému okresnímu úřadu. Vyhotovený občanský průkaz si může občan převzít na obecním úřadu pověřeném vedením matrik podle místa svého trvalého pobytu, pokud o to v žádosti požádá, jinak je povinen si převzít občanský průkaz na okresním úřadu, který je příslušný k jeho vydání. Za občana mladšího 15 let žádá o vydání občanského průkazu jeho zákonný zástupce nejdříve 60 dnů před dovršením 15 let věku takového občana, nejpozději však v den dovršení 15 let jeho věku. Pro vydání občanského

průkazu je stanovena lhůta 30 dnů, která se počítá od předložení všech dokladů potřebných pro jeho vydání příslušnému okresnímu úřadu. Občan musí převzít občanský průkaz osobně, jeho převzetí potvrzuje svým podpisem na žádosti.

Doba platnosti občanského průkazu je stanovena dvojím způsobem, a to podle věku občana. Doba platnosti je při vydání občanského průkazu u občanů ve věku od 15 do 20 let 5 let, vzhledem k tomu že se u těchto občanů předpokládají ještě výrazné změny podoby. U občanů starších 20 let je doba platnosti delší a to 10 let. Platnost občanského průkazu skončí, pokud uplyne doba v něm vyznačená nebo pokud je poškozen tak, že zápisy v něm uvedené jsou nečitelné či je poručena jeho celistvost, dále pokud obsahuje neoprávněně provedené změny nebo nesprávné údaje, také jestliže je ohlášena jeho ztráta nebo odcizení, jestliže došlo u občana k podstatné změně podoby, byla občanovi omezena způsobilost k právním úkonům nebo jí byl zbaven a v občanském průkazu toto není vyznačeno, občanovi byl uložen trest zákazu pobytu a tato skutečnost není v občanském průkazu vyznačena. Platnost skončí též v případě, že občan pozbyl státní občanství, zemřel nebo byl prohlášen za mrtvého

V souvislosti s občanským průkazem zákon stanoví pro občana řadu povinností. Mezi ty nejvýznamnější patří povinnost chránit občanský průkaz před poškozením, zničením, ztrátou, odcizením a zneužitím, dále povinnost ohlásit, že nastala jakákoli z výše uvedených skutečností kterémukoli okresnímu úřadu nebo matričnímu úřadu, odcizení lze nahlásit i policii. Občan musí požádat o vydání nového občanského průkazu do 10 dnů ode dne, kdy došlo ke skončení platnosti, kdy došlo ke změně místa trvalého pobytu, po obdržení oddacího listu, po právní moci rozhodnutí soudu o uložení trestu zákazu pobytu, po právní moci rozhodnutí soudu o omezení způsobilosti k právním úkonům a ve stanovených případech občanský průkaz odevzdat (např. při pozbytí státního občanství). Občan se také musí dostavit na vyzvání k okresnímu úřadu k vydání občanského průkazu či k provedení úkonů, které s jeho vydáním souvisí. Povinnosti jsou stanoveny i v souvislosti s cizím občanským průkazem. Jde zejména o povinnost do 10 dnů odevzdat nalezený občanský průkaz, občanský průkaz zemřelého či prohlášeného za mrtvého. Opatrovníkovi je stanovena povinnost odevzdat občanský průkaz občana, který byl rozhodnutím soudu zbaven způsobilosti k právním úkonům.

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [QUO vadis 2019?](#)
- [Obrana proti hodnocení zkoušky na vysoké škole](#)
- [Rozhlasové a televizní poplatky - platíte je správně?](#)
- [Budou platit absolventi středních a vysokých škol během prázdnin pojistné?](#)
- [Věcné břemeno](#)
- [Elektrické vedení](#)
- [Odkázání majetku dítěti, jeho správa](#)
- [Zásilková služba](#)
- [Společenská smlouva a zákaz konkurence](#)
- [Odpovědnost za škodu](#)
- [Doplnění dlužné částky](#)